

Asia: VN/599/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto esityksestä virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamiseksi

Esityksen luonnoksessa todetaan, että virvoitusjuomaveron muuttaminen selkeästi terveysperusteiseksi vähentäisi merkittävästi veron tuottoa. Ehdotetuilla muutoksilla on kuitenkin pyritty vahvistamaan veron terveysohjausta veropohjaa terveysperusteiseksi muuttamalla. Terveysohjauksen lähtökohtana on ollut juomien sisältämä sokeri. Sokerilla makeutettujen juomien runsaan käytön on havaittu olevan yhteydessä ylipainoon ja lisääntyneeseen tyyppin 2 diabeteksen vaaraan. Runsas ja toistuva sokerin käyttö on myös yhteydessä hampaiden reikiintymiseen. Huomiotta on jätetty, että makeutetut ja maustetut juomat ovat usein hyvin happamia. Mikäli niitä siemaillaan runsaasti ja toistuvasti ne altistavat käyttäjänsä hammaseroosiolle ja siihen liittyvälle eroosiiviselle kulumiselle.

Pyrkimys terveysohjauksen vahvistamiseen on kannatettava. Tältä osin luonnos on kuitenkin ristiriitainen, sillä siihen sisältyy sekä potentiaalisilta terveysvaikutuksiltaan myönteisiä että kielteisiä muutosehdotuksia. On mahdotonta arvioida, olisiko niiden nettovaikutus myönteinen vai kielteinen. Alla ehdotuksia käsitellään veroluokkakohtaisesti.

Ehdotettu valmistevero 0,13 eur/l

Makeuttamattomat ja maustamattomat vedet ja kivennäisvedet

Vähittäismyyntipakkaukseen pakatut tullitariffin nimikkeen 2201 vedet kuuluisivat jatkossa virvoitusjuomaveron piiriin pakkauksen tilavuudesta riippumatta. Tätä pidetään perusteltuna, jotta vähittäismyyntissä olevien vesien verokohtelu olisi yhtenäinen. Kyseiset vedet ovat terveydelle haitattomia. Siksi olisi ollut suositeltavampaa jättää ne virvoitusjuomaveron ulkopuolelle. Veron

tuoton aleneminen olisi tarvittaessa voitu kompensoida kiristämällä veron piiriin jäävien juomien verotusta.

Sokerittomat juomat

Painonhallinnan näkökulmasta sokerittomien juomien kevyt verokohtelu on paikallaan. Sokerittomat juomat ovat kuitenkin pääsääntöisesti hyvin happamia, mikä altistaa niitä runsaasti ja toistuvasti siemailevat hammaseroosiolle ja siihen liittyvälle erosiiviselle kulumiselle. Muiden sokerittomien juomien verotuksen tulisi olla selvästi kireämpää kuin makeuttamattomien ja maustamattomien vesien, jotta terveydelle haitattomien vesien käyttäjiä ei tultaisi ohjanneeksi käyttämään hampaille haitallisia sokerittomia juomia.

Vain luontaista sokeria sisältävät sokeripitoiset juomat

Näiden juomien siirtäminen alimpaan veroluokkaan toisi sinne runsaasti juomia, joiden sisältämän sokerin määrä on samaa suuruusluokkaa kuin lisättyä sokeria sisältävissä, yleisesti haitallisiksi koetuissa virvoitusjuomissa. Motiivina on saattanut olla, että luontaista sokeria sisältävillä tuotteilla, erityisesti täysmehuilla, ajatellaan voivan olla terveyttä edistäviä vaikutuksia. Niiden perusteella ei kuitenkaan ole perusteltua keventää täysmehujen sen paremmin kuin muidenkaan pelkästään luontaista sokeria sisältävien juomien verotusta. Suomalaisten ravitsemussuositusten mukaan (Terveyttä ruoasta! VRN 2014) täysmehuja voi nauttia yhden lasillisen päivässä aterian yhteydessä. Juomien luontaisesti sisältämä sokeri ei ole lisättyä sokeria haitattomampaa. Vain luontaista sokeria sisältävien juomien verotuksen huomattava keventäminen muuttaisi virvoitusjuomalain ohjausvaikutuksia ratkaisevasti terveydelle haitallisempaan suuntaan. Tästä muutoksesta on syytä luopua ja sisällyttää luontaista sokeria sisältävät juomat samaan veroluokkaan lisättyä sokeria sisältävien juomien kanssa.

Ehdotettu valmistevero 19, 25, 32, 39 tai 46 senttiä litralta

Epäselväksi jää, tarvitaanko näin tiheää porrastusta. Juoman vähäininkin sokeripitoisuus voi altistaa hampaat reikiintymiselle, jos juomaa siemaillaan aterioiden välisinä aikoina toistuvasti pitkin päivää. Suunterveyden näkökulmasta sokeria sisältävät juomat voisivat hyvin olla 1-2 veroluokassa.

Tiivistelmä tähän lausuntoon sisältyvistä muutosehdotuksista

- Makeuttamattomat ja maustamattomat vedet tulee jättää kaikin osin virvoitusjuomaveron ulkopuolelle
- Sokerittomien juomien verotuksen tulee olla kireämpää kuin makeuttamattomien ja maustamattomien vesien

- Sokeria sisältäviä juomia tulee verottaa samalla tavoin siitä riippumatta, onko sokeri luontaista vai lisättyä
- Sokeria sisältävien juomien osalta on syytä harkita veroluokkien määrän vähentämistä

Hausen Hannu
Suomen Hammaslääkäriliitto ry